

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління

Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 01 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

для студентів

спеціальності	073 Менеджмент
освітнього рівня	перший (бакалаврський)
освітньої програми	073.00.01 Менеджмент організацій

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0046/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 01 » 2021 р.

Розробник:

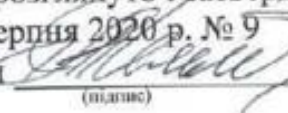
Акіліна Олена Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Акіліна Олена Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління

Протокол від 31 серпня 2020 р. № 9

Завідувач кафедри Л.М. Ільч

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми "Менеджмент організацій")

(назва освітньої програми)

«28» серпня 2020 р.

Керівник освітньої програми О.В. Акіліна

(підпис)

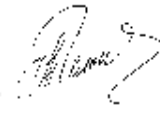
Робочу програму перевірено

«31» серпня 2020 р.

Заступник директора/декана І.Ю. Мельник

(підпис)

Пролонговано:

на 2021/2022 н.р. (Ільч Л.М.), «27» 08 2021 р., протокол № 9

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування системи фундаментальних теоретичних знань і практичних навичок у галузі ідентифікації проблем прийняття рішень; надбання навичок формалізації та кількісного обґрунтування рішень для наступного використання отриманих знань в науково-дослідній, організаційній та проектній роботі; подальше становлення і вдосконалення інформаційної та програмної культури майбутніх фахівців.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

I. Загальнопредметні компетентності:

ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу
ЗК-4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК-5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК-12	Здатність до генерування нових ідей (креативність)

II. Фахові компетентності:

ФК-2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища
ФК-3	Здатність визначати перспективи розвитку організації
ФК-5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту

ФК-7	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту
ФК-12	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації

III. Під час роботи в Центрі функціонального менеджменту студент повинен отримати наступні компетентності:

- Володіння ІКТ для пошуку, аналізування та використання інформації.
- Здатність до прийняття управлінських рішень.
- Здатність демонструвати навички виявлення проблем і лідерського мислення.
- Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.
- Здатність до продуктивної взаємодії.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має **знати та розуміти:**

ПРН-3-3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
----------------	--

Студент має **вміти:**

ПРН-У-1	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ПРН-У-3	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
ПРН-У-5	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
ПРН-У-6	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи
ПРН-У-8	Демонструвати навички аналізу ситуацій та здійснення комунікацій у різних сферах діяльності організації
ПРН-У-9	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації
ПРН-У-12	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
ПРН-У-13	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ							
Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень	5	2	1				2
Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття рішень	5	2	1				2
Тема 3. Методична основа підготовки проектів управлінських рішень	6	2	2				2
Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень	6	2	2				2
Тема 5. Якість та ефективність управлінських рішень	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	30	10	8				10
Змістовий модуль 2 МОДЕЛИ ТА МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ							
Тема 6. Моделювання управлінських процесів	6	2	2				2
Тема 7. Моделі прийняття управлінських рішень	14	4	6				4
Тема 8. Методи прийняття управлінських рішень	12	4	4				4
Модульний контроль	2						
Разом	34	10	12				10
Змістовий модуль 3 ПРАКТИКА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ							
Тема 9. Прийняття стратегічних управлінських рішень	8	2	2				4
Тема 10. Прийняття управлінських рішень у сфері маркетингу та в логістичній діяльності	8	4	2				2
Тема 11. Економічне обґрунтування господарських рішень	8	2	4				2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	8				8
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	28	28				28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень

Вступ в теорію прийняття рішень. Проблемна ситуація. Проблеми стабілізації та проблеми розвитку. Традиційні визначення поняття “прийняття рішень”.

Сучасний етап розвитку теорії прийняття рішень. Закони управління, що впливають на прийняття управлінських рішень. Специфічні закономірності управління. Сутність, завдання, предмет, функції, суб'єкти й об'єкти управлінських рішень. Управлінське рішення в циклі управління. Основні ознаки управлінських рішень: цілі, наслідки, поділ праці, професіоналізм. Економічній, організаційній, технологічній, правовий та соціальний зміст управлінського рішення.

Основні вимоги до управлінських рішень. Блочна модель підготовки й прийняття рішення. Ієрархічна взаємозалежність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них.

Література:

базова: [1;10]

допоміжна: [1-5]

Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття рішень

Місце людського фактора у процесі прийняття рішень. Особистісні фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень: психічні процеси (пізнавальні, вольові, емоційні, мотиваційні), психічні стани (реакції особистості на зовнішні та внутрішні стимули), психічні властивості (загальні індивідуальні). Темперамент менеджера.

Особливості стилів прийняття управлінських рішень. Типи рішень залежно від співвідношення зусиль менеджера на стадіях розробки і критики альтернатив: інертні, обережні, врівноважені, ризиковані й імпульсивні. Підходи до виділення стилів прийняття рішень: класифікація Макгрегора, класифікація Лайкерта, класифікація Таненбаума і Шмідта.

Неформальні аспекти розробки рішень. Основні психологічні рекомендації щодо розв'язання проблеми прийняття управлінських рішень.

Література:

базова: [1;2;10]

допоміжна: [1-5]

Тема 3. Методична основа підготовки проектів управлінських рішень

Системний підхід до управління. Поняття системи, її елементів та властивостей. Структуризація проблем. Основні напрямки застосування ідей та принципів системного аналізу для вирішення управлінських проблем. Процедури системного аналізу. Основні принципи застосування системного підходу до вирішення управлінських завдань.

Актуальні методології в системі розрахунків, прийняття і реалізації управлінських рішень. Сутність методів обґрунтування і прийняття управлінських рішень, їх класифікація.

Евристичні методи в прийнятті управлінських рішень. Методи групової роботи і методи індивідуальної роботи. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері. Прийоми й методи економічного аналізу. Багатопланові аналітичні методи.

Література:

базова: [1;3;7;9;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень

Вибір варіантів рішення. Дії з підготовки варіантів рішення і розробка моделі аналітичної роботи.

Порівняльний аналіз проектів різної тривалості. Прийняття рішень за детермінованих умов, умов ризику. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації і вигідності. Підготовка управлінських рішень в умовах інфляції.

Оптимальні управлінські рішення. Рангування альтернативних проектів. Критерії вибору варіантів рішень. Критерій Лапласа. Критерій середнього виграшу. Критерій Ваальда. Критерій Севіджа. Критерій максімакс.

Література:

базова: [1;3;7;9;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Тема 5. Якість та ефективність управлінських рішень

Управлінське рішення як результат процесу управління, реалізований у продукті праці, отриманому в результаті діяльності організації і вираженому через кінцеві його (управління) результати.

Реалізація управлінського рішення за допомогою взаємозалежних функцій, що формують процес вироблення і реалізації управлінських рішень. Вироблення і реалізація управлінського рішення як набір процедур і стадій процесу. Характеристика процесу прийняття управлінського рішення: безперервність, дискретність, альтернативність, соціальна значимість, оперативність, результативність.

Склад і взаємозв'язок процедур прийняття управлінського рішення, їх взаємозв'язок із ситуацією, що складається, і розглянутими проблемами. Основні функції менеджменту і процедури прийняття управлінських рішень. Матриця взаємозв'язку системних функцій менеджменту. Обсяг функцій по

змісту, масштабу інформації, повноваженням і відповідальності в прийнятті управлінських рішень.

Прийняття управлінського рішення як фактор ефективності системи менеджменту. Оцінка ефективності прийняття управлінського рішення.

Література:

базова: [1;3;7;9;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Змістовий модуль 2

МОДЕЛИ ТА МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Тема 6. Моделювання управлінських процесів

Визначення і сутність понять „модель” та „моделювання.” Сутність моделювання управлінських процесів. Необхідність моделювання. Причини, що обумовлюють використання моделі замість спроб прямої взаємодії з реальним світом: складність багатьох організаційних ситуацій, неможливість проведення експериментів в реальному житті, орієнтація керівництва на майбутнє.

Типи моделей: фізична, аналогова, математична. Процес побудови моделі: постановка завдання, побудова моделі, перевірка моделі на достовірність, застосування моделі, оновлення моделі.

Загальні проблеми моделювання: недостовірні початкові допущення, інформаційні обмеження, страх користувачів, слабе використання на практиці, надмірна вартість.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [3-9]

Тема 7. Моделі прийняття управлінських рішень

Теорія ігор: виникнення, напрями використання, переваги та недоліки.

Модель теорії черг або модель оптимального обслуговування, що використовується для визначення оптимального числа каналів обслуговування по відношенню до потреби в них. Ситуації, в яких моделі теорії черг можуть бути корисні.

Модель управління запасами, що використовується для визначення часу розміщення замовлень на ресурси і їх кількості, а також маси готової продукції на складах: потенційні вигоди та витрати на зберігання, перевантаження, виплату відсотків, витрат на страхування, втрат від псування, крадіжки і додаткових податків.

Модель лінійного програмування. Типові варіанти застосування лінійного програмування в управлінні виробництвом: укрупнене планування виробництва, планування асортименту виробів, маршрутизація виробництва виробу, управління технологічним процесом, регулювання запасів і т.п.

Імітаційне моделювання. Створення моделі і її експериментальне застосування для визначення змін реальній ситуації. Використання імітації в

ситуаціях, дуже складних для математичних методів типу лінійного програмування.

Мережеве моделювання: сутність та напрями використання.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [3-9]

Тема 8. Методи прийняття управлінських рішень

Групові методи прийняття рішень: властивості групи та негативні ефекти прийняття рішень у групі.

Метод мозкового штурму (колективної генерації ідей). Модифікації процедури проведення «мозкового штурму»: метод індивідуального мозкового штурму; письмовий мозковий штурм; метод прямого мозкового штурму; метод масового мозкового штурму; метод подвійного (парного) мозкового штурму; метод мозкового штурму з оцінкою ідей; зворотний мозковий штурм; метод

Метод Дельфі: сутність, етапи, переваги та недоліки.

Інші методи: японська (кільцева) система прийняття рішень, метод дискусії, морфологічний метод і метод аналізу кола проблем, метод аналогій, синектика, морфологічний аналіз, випадковий імпульс, метод «635», метод модераций.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Змістовий модуль 3

ПРАКТИКА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Тема 9. Прийняття стратегічних управлінських рішень

Сутність і роль прогнозування діяльності підприємства. Вимоги до прогнозних рішень. Стратегічні й поточні прогнози. Методи, що застосовуються в прогнозуванні і їх характеристика. Прогнозування складових елементів бізнесу.

Економічна стратегія як сукупність господарських і аналітичних дій. Інформаційна база стратегічного аналізу. Сутність і особливості стратегічних управлінських рішень.

Методи і критерії прийняття стратегічних управлінських рішень. Методи стратегічного аналізу середовища підприємства (SWOT– аналіз, аналіз витрат і ланцюжка цінностей, оцінка конкурентоспроможності).

Прийняття управлінських рішень в умовах визначеності, обмеженої інформації і невизначеності. Особливості прийняття стратегічних рішень за допомогою імовірнісного підходу.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Тема 10. Прийняття управлінських рішень у сфері маркетингу та в логістичній діяльності

Стратегічні та операційні маркетингові управлінські проблеми. Процес стратегічного маркетингового аналізу. Обґрунтування стратегічних і тактичних маркетингових рішень.

Математичні методи розробки рішень у логістичній діяльності. Транспортна задача за загальним критерієм вартості. Транспортна задача за критерієм часу та декількома критеріями.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

Тема 11. Економічне обґрунтування господарських рішень

Аналітичні моделі визначення беззбиткового виробництва продукції. Аналітична робота з підготовки проектів управлінських рішень про досягнення розміру прибутку, про обсяг виробництва для одержання встановленого прибутку, про зниження ціни для розширення ніші ринку.

Сутність і види фінансових інвестицій. Критерії прийняття управлінських рішень щодо фінансових інвестицій. Методи і моделі оцінки ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. Формування портфелю фінансових інвестицій і оцінка його структури. Моделювання оптимізації інвестиційного портфелю. Модель МОКА. Деякі сучасні моделі управління фінансовими інвестиціями.

Література:

базова: [1;6;10]

допоміжна: [1-5;8-11]

6. Контроль навчальних досягнень

а. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	6	6	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40	6	60	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	99	-	111	-	88
Максимальна кількість балів: 298							
Розрахунок коефіцієнта: 4,97							

Критерії оцінювання завдань на семінарських заняттях:

100% від зазначеного балу – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
80-90% від зазначеного балу - достатньо високий рівень виконання без суттєвих (грубих) помилок
70-80% від зазначеного балу – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
60-70% – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
50-60% – мінімально можливий допустимий рівень виконання

б. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота до Змістовного модуля 1.

Завдання 1.

Написати коротке есе (від 1800 до 2000 символів) по підрозділу книги Матіаса Нельке, який найбільш сподобався з точки зору практичного застосування.

Оцінювання: 5 балів

Завдання 2.

Вибрати з книги Ричарда Коха «Принцип 80/20» яскравий приклад застосування цього принципу в реальному житті та написати коротке есе (від 1800 до 2000 символів) з Вашими особистими коментарями.

Оцінювання: 5 балів

Завдання 3.

Вам пропонується за допомогою діаграми Ісікави проаналізувати проблеми відвідування навчальних занять у вашій групі в цьому семестрі (див. тему 3 та підвантажену тут презентацію).

Діаграма причин і наслідків є ефективним способом дослідження впливу факторів на процес. Її можна використовувати в якості схеми розподілу коштів з метою поліпшення якості продукту.

Діаграму іноді називають "риб'ячий скелет" (так як після побудови вона дуже схожа на скелет риби) або діаграмою Ішікави (в честь професора Токійського Університету Каору Ishikawa, який перший запропонував використовувати цей графік при аналізі процесу).

Оцінювання: 5 балів

Критерії оцінювання: 5 балів за кожне завдання

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання

Завдання 4.

У Вас є 1000 доларів. Вам пропонується розглянути 4 можливі стратегії:

- i. Покласти ці гроші дома у шафу.
- ii. Покласти гроші у банк на депозит (10% річних).
- iii. Вкласти гроші у бізнес друга (рентабельність 100% у випадку успіху).
- iv. Купити лотерейні квитки (рентабельність у випадку виграшу 1000%).

Можливі результати пропонується отримати виходячи з наступного набору чинників:

1. рівень інфляції (%): 5,10,15;
 2. доля бізнесу: успіх, крах;
 3. результати лотереї: виграв, програв.
- Період планування 1 рік.

Прийняти рішення щодо обрання правильної стратегії виходячи з відомих критеріїв вибору.

Оцінювання: 10 балів

Критерій оцінювання: 10 балів за завдання

100% від зазначеного балу – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
80-90% від зазначеного балу - достатньо високий рівень виконання без суттєвих (грубих) помилок
70-80% від зазначеного балу – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
60-70% – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
50-60% – мінімально можливий допустимий рівень виконання

Самостійна робота до Змістовного модуля 2.

Завдання 1

Заявки та телефонний номер колцентру надходять з інтенсивністю 60 заявок на годину, а середня тривалість розмови становить 4 хвилини.

1. Визначити показники ефективності роботи системи масового обслуговування за наявності одного телефонного номера.

2. Визначити оптимальну кількість телефонних номерів на переговорному пункті, якщо умовою оптимальності вважати задоволення в середньому з кожних 100 заявок не менше 90 заявок.

Оцінювання: 5 балів

Критерії оцінювання:

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання

Завдання 2

За даними обліку витрат вартість подачі одного замовлення на комплектуючий виріб становить 158 ум. од. Річна потреба в комплектуючому дорівнює 10 568 шт. Ціна одиниці комплектуючого - 256 ум.од. Вартість зберігання комплектуючого виробу дорівнює 25% його ціни. Визначте оптимальний розмір замовлення на комплектуючий виріб.

Оцінювання: 10 балів

Критерії оцінювання:

100% від зазначеного балу – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
--

80-90% від зазначеного балу - достатньо високий рівень виконання без суттєвих (грубих) помилок
70-80% від зазначеного балу – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
60-70% – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
50-60% – мінімально можливий допустимий рівень виконання

Самостійна робота до Змістовного модуля 3.

Виконання бізнес-кейсу:

1. Ознайомитися з Матеріалами Бізнес-кейсу Unilever «Назустріч новій організації» у підвантаженому до цього завдання файлі

У кейсі розглядається ситуація придбання крупного гравця російського ринку морозива («Инмарко») світовим FMCG-лідером - компанією Unilever. Студентам пропонується проаналізувати відмінність двох корпоративних культур і організацій та прийняти рішення про необхідні організаційні зміни після злиття.

2. Ознайомитися із запропонованими тестами щодо оргструктур з метою застосування їх порад для розв'язання проблем Кейсу

3. Виконати Бізнес-кейс Unilever «Назустріч новій організації»

В рамках кейса необхідно прийняти рішення про нову модель організації та оптимізацію чисельності персоналу, розробити план реалізації управлінського рішення.

Оцінювання: 15 балів

Критерії оцінювання:

100% від зазначеного балу – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
80-90% від зазначеного балу - достатньо високий рівень виконання без суттєвих (грубих) помилок
70-80% від зазначеного балу – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
60-70% – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
50-60% – мінімально можливий допустимий рівень виконання

с. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом модульного контрольного завдання (контрольної роботи) згідно затвердженого графіку. Кількість модулів – 3. Максимальний бал модульного контролю складає 25. Рейтинговий показник – число величина, яка складається з певної суми балів усіх модулів навчальної дисципліни і складає 100.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого, відповідно, перевіряється під час модульного контролю. Об'єктами змістового модульного контролю знань студентів є: знання, уміння та навички студентів, виконання модульних контрольних завдань. При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Модульний контроль може проводитись у формі тестів, у ЕНК до цієї дисципліни.

d. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни є визначенням рівня засвоєння кожним студентом навчальної програми. Ця інтегральна рейтингова оцінка вираховується, як сума накопичених балів поточної успішності, що складається зі змістових модульних контролів, самостійних робіт, роботи на семінарських заняттях, балів за відвідування лекцій та семінарів, за всіма видами робіт, передбачених для даної дисципліни.

Студент, що набрав протягом семестру за підсумковим оцінюванням не менше 35 балів (з коефіцієнтом перерахунку 4,97) отримує допуск до іспиту.

Форма проведення іспиту:	тестова
Тривалість проведення іспиту:	1 год. 20 хв.
Максимальна кількість балів:	40 балів
<u>Критерії оцінювання:</u>	1 бал – за тестове питання (30 питань), 10 балів – розв'язок задачі

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до шкали оцінювання, як сума балів отриманих студентом.

e. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

- i. Поняття моделі та моделювання
- ii. Класифікація моделей прийняття управлінських рішень
- iii. Порядок розробки та використання моделей. Потенційні погрішності
- iv. Складові частини моделі прийняття рішень
- v. Сутність ігрових моделей
- vi. Класифікація ігор
- vii. Модель управління запасами
- viii. Модель теорії черг або теорія масового обслуговування
- ix. Моделі лінійного та нелінійного програмування
- x. Моделі нелінійного програмування

- xi. Дерево рішень: сутність методу та ситуації, в яких він застосовується.
12. Властивості групи та негативні ефекти прийняття рішень у групі
 13. Метод мозкового штурму (колективної генерації ідей)
 14. Метод Дельфі
 15. Метод аналогій та синектика
 16. Метод «635»
 17. Закони управління та специфічні закономірності управління
 18. Управлінське рішення в циклі управління
 19. Загальні поняття про управлінське рішення. Блочна модель підготовки і прийняття рішення.
 20. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них
 21. Роль людського фактора в процесі прийняття управлінських рішень
 22. Особливості стилів прийняття управлінських рішень
 23. Неформальні аспекти розробки рішень.
 24. Системний підхід до управління
 25. Актуальні методології в системі розрахунків, прийняття і реалізації управлінських рішень
 26. Евристичні методи в прийнятті управлінських рішень. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері.
 27. Процес підготовки і вибору альтернативи рішення
 28. Правила максімін (критерій Ваальда) та максімакс
 29. Правило мінімакс (критерій Севіджа).
 30. Правило Гурвиця
 31. Правило Бейеса та ін.
 32. Вимоги до якості управлінських рішень
 33. Організаційно-психологічні передумови якості рішень.
 34. Оцінка ефективності рішень
 35. Відповідальність у системі розробки й реалізації управлінських рішень

Типові задачі курсу розглянуті під час практичних занять, всі вони, без виключення, виносяться на іспит

f. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., самостійна робота- 28 год., модульний контроль - 6 год., підсумковий контроль – 30.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X		
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			Змістовий модуль III					
Назва Модуля	МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ			МОДЕЛІ ТА МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ			ПРАКТИКА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ					
Кількість балів за модуль	99			111			88					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7,8	9,10	11	12,13	14	
Теми Лекцій	Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень		Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття рішень		Тема 3. Методична основа підготовки проектів		Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень		Тема 5. Якість та ефективність управлінських рішень		Тема 6. Моделювання управлінських процесів	
Теми семінарських занять	Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень		Тема 2. Людський фактор і психологічні аспекти прийняття рішень		Тема 3. Методична основа підготовки проектів управлінських рішень		Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень		Тема 5. Якість та ефективність управлінських рішень		Тема 6. Моделювання управлінських процесів	
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)					
Загалом	298											
Підсумковий контроль	Іспит											
Коефіцієнт приведення навчального рейтингу студентів у 60-бальну шкалу – 4.97												

8. Рекомендовані джерела

Базова

1. Гевко І. Б. *Методи прийняття управлінських рішень: підручник* / І. Б. Гевко. – К. : Кондор, 2009. – 187 с.
2. *Менеджмент : навчальний посібник* / Національний університет Юридична академія України імені Ярослава Мудрого ; ред. Л. С. Шевченко. - Харків : Право, 2013. - 209 с. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка, УДК 005.1(75)*).
3. *Менеджмент: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл.* / ред. Г. В. Щокін [и др.]. - Київ : МАУП, 2007. - 812[1] с. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка, УДК 005(075), ББК 65.291.21я73*)
4. *Моделі й методи прийняття рішень : навч. посіб. для студентів ВНЗ* / С. А. Ус, Л. С. Коряшкіна ; Держ. вищ. навч. закл. "Нац. гірн. ун-т". - Дніпропетровськ : НГУ, 2014. - 299 с.
5. *Моделі та методи прийняття рішень в аналізі й аудиті (модульний варіант): навч. посіб. для студ. напряму підготов. "Облік і аудит" вищ. навч. закл.* / [Мочаліна З. М. та ін.] ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х. : ХНАМГ, 2012. - 404 с.
6. Мочаліна З.М. *Конспект лекцій з дисципліни «Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання спеціальності «Облік і аудит»)* / З.М. Мочаліна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 102 с.
7. *Основы менеджмента* / М. Мексон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; ред. Л. И. Евенко. - Москва : Академия народного хозяйства при правительстве Российской Федерации, 1997. - 701 с (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка, УДК 005.12, ББК 65.291.21*)
8. Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін. *Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб./ за ред. Ю. Є. Петруні. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.*
9. Приймак В. М. *Прийняття управлінських рішень: навч. посіб.. – К. : Атіка, 2008. – 240 с.* 6. Артюшин Л. М. *Праця в особливих умовах* / Л. М. Артюшин, С. П. Мосов, О. Р. Охрименко. – К.: Хімджест, 2004. – 94 с.
10. *Теорія прийняття рішень: підручник. За заг. ред. Бутка М. П. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 360 с.*

Допоміжна

1. Ковнаків В.М. *Теорія і практика прийняття управлінських рішень. – К.: МАУП, 2000.*
2. Лесечко М.Д. *Технологія прийняття управлінських рішень: Навч. пос. / М. Д. Лесечко, А. О. Чемерис, Р. М. Рудніцька. – Л.: ЛФУАДУ, 2001. – 43 с.*
3. Лесечко М.Д. *Системний підхід: теорія, методологія, практика: Навч. посібник – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2002. – 300с.*

4. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения. /Пер. с англ. М.Котельниковой. – М.: ФАИР-Пресс, 1998. – 288 с.

5. Завадський Й. С. Менеджмент = Management. Т. 1. – 2-ге вид. – К.: Укр.-фін. ін-т менеджменту і бізнесу, 1998. – 542 с.

6. Карпов А.В. Психология принятия управленческих решений / Под. ред. В.Д. Мидрикова. – М.: Юрист, 1998. – 440 с.

7. Ламберт Том. Ключові проблеми керівника. 50 перевірених способів вирішення проблем. / Пер. з англ. – К.: Наукова думка, 2001. – 303 с.

8. Лесечко М.Д. Технологія прийняття управлінських рішень в органах державного управління та органах місцевого самоврядування: Нач. пос. / М. Д. Лесечко, А. О. Чемерис, Р. М. Рудніцька. – Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – 454 с.

9. Немцов В. Менеджмент організацій: Навч. посіб. для студ. вузів / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань, Г.Ф. Сініок. – К.: ТОВ “УВПК” ЕксОб, 2002. – 392 с.

10. Немцов В.Д., Довгань Л.Э. Стратегічний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: ТОВ “УВНК “Екс об”, 2004.

11. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – К.: МАУП, 2003. – 152 с.

9. Додаткові ресурси

1. <http://infomanagement.ru/>
2. <http://www.management.com.ua/>
3. <http://blog.management.com.ua/>
4. <http://www.scm.com.ua/uk/>
5. <http://tourlib.net/management.htm>